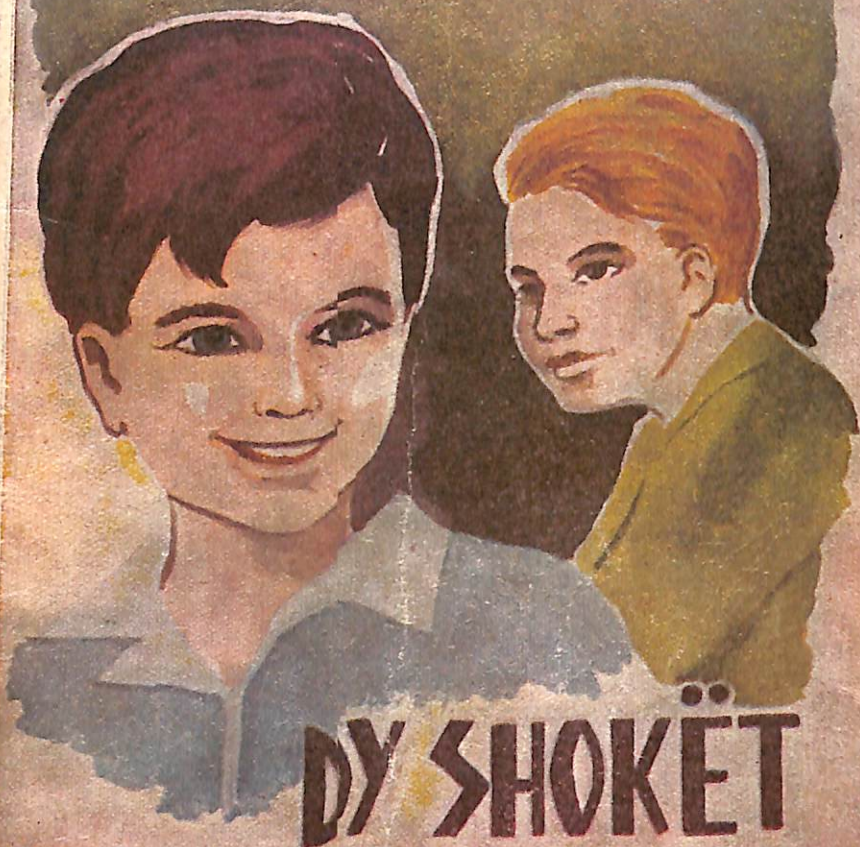

BIBLIOTEKA

81H-32

P 31

RAMADAN M. PASHAÇI

DY SHOKËT

8JH-32
P31.

RAMADAN M. PASMAÇIU

R

DY SHOKËT

— NOVELË —

Për fëmijët e moshës së mesme shkollore.

LIBRARI E SHTETIT
BIRORGANIZAT

36093

31767

SHTETIA BOTONJËSE «NAIM FRASHËRI»

1.

Dielli po anonte nga Shpiragu. Mali i Goricës dhe kalaja, nën rrezet e tij, tashmë jo fort të ndritëshme, ngjanin si të mbuluara nga një ngjyrë e verdhë dhe e kulluar. Selvia e lartë te sheshi i xhamisë së plumbit bënte hie të gjatë e të zbehtë, që shtrihej nga ana e kodrës së Shënthanasit.

Tek-tuk, nëpër rrugën që kalonte mbi shtëpinë e priftit, dukeshin fshatarë me nga ndonjë kalë, a gomar përpara, duke shpejtuar që të mos i zinte nata pa arritur në fshat. Shpesh dëgjoheshin zërat e tyre: «Ysh, ysh të çaftë ujku, se u ngrys!» Por, herë-herë, përmbi këta zëra dëgjohej më shumë gega, që shiste ëmbëlsira:

«Ecni, çuna, ke daj' Mani,
 Nëpër duer paret mos i mbani!
 Me hallva e mafishe daja jua ndrron,
 Menjiherë gojën jua ambëlson.
 Ecni, se daja sot ka xhepin bosh,
 Nesër jua fali, pa kërkue një grosh.
 ... Çe, çe, ja mbrritën çunat ke daja,
 Tash po jua zgiedhi copat ma t'mdhaja!...

Sa i çuditshëm ishte gega! Gjithmonë ashtu thoshte: «Sot daja e ka xhepin bosh, nesër s'ju marr asnjë grosh.»

Atë pasdite ai qe shumë i gëzuar. Thërrishte pareshtur dhe shkëlqente i tëri. Portofoli po i fryhej nga çasti në çast. Dhe nuk kishte si të ndodhte ndryshe. Në shkollën shtatë vjeçare «22 Tetori» sapo qenë ndarë dëftesat. Prindët po largoheshin pak e nga pak, kurse nxënësit po loznin të shkujdesur nëpër oborr. Ishin më tepër se 200. Daj' Mani i tërhiqte si me magnet nga dy a nga tre, e katër e nga pesë, që andej nga cepi i rrugës që kalonte pranë shkollës. Veçse çunave të klasave të treta zëri i tij as që ua tërhiqte fare vëmendjen. Ata ishin ndarë në dy grupe. Disa më kishin rrethuar mua, e disa Kristaqin, që nuk qe as dy metra më tej.

Petraqi thoshte:

— Kristaqi di më shumë se Dritani.

Ramizi ja kthente me rrëmbim:

— Jo. Dritani di më shumë. Mësuesja jonë ishte dorështrënguar. Nuk i vinte pesat kollaj.

— Edhe mësuesi ynë ishte dorështrënguar. As treshat nuk i vinte kollaj, e jo pesat, — i çirrej Ramizit Agroni.

Kristaqi më shikonte me inat dhe ngulte këmbë:

— Unë di më shumë, unë!

— Pusho, mos fol në tym! — i hiqte vërejtjen atij Metja.

— Pusho ti! Ai mirë e ka, — ja priste Metes Edmondi.

— Jo, nuk e ka mirë!

— E ka!

— S'e ka!

Ata po haheshin me fjalë aq shumë sa nuk po i hidheshin në grykë njeri-tjetrit. E, pastaj, me siguri, do të shpërthente grindja në mes të dy grupeve. Por ndërhyri Festimi dhe gjëndja ndryshoi menjëherë.

— Ej, çuna! — bërtiti ai. — Ja, ç'them unë: Përse të zihemi? Më mirë të rroken për beli Dritani dhe Kristaqi. Atë që të fitojë ta quajmë më të ditur, se kështu s'kemi si t'ja bëjmë. Të gjitha pesa i ka njeri, të gjitha pesa i ka tjetri.

— O, sa mendim i mirë! — thirrën çunat.

Unë dhe Kristaqi ishim të dy me pantallona të shkurtra. Të dy me sandale. Të dy të një moshe. Ai vinte i mbushur, faqefryrë, e symadh; unë i hollë e thatim. Disa prej shokëve na kishin vënë edhe nofka: Kristaqit — bullafiq, mua — karkalec.

— E, Dritan, — më pyeti Festimi, — do rrokesh?

— Do rrokem, — iu përgjegja i nxehur. — Ai po më shet mënd. Mburraveci!

— Fasho mos loi nã tyml — i hipe vã-
tejen atj Meja.
— Fasho li! Ai mib e ka, — ja prate

— Po ti, Kristaq?

— Jo, unë nuk rrokem, se më rreh babi.

Në këtë çast, çunat i thanë:

— Ikë, ikë, frikacak! Dhe, mos shit mend më! Duket që nuk je i zoti. Dritani di më shumë se ti, njëqind herë më shumë.

Ramizi thirri:

— Një «urra!» për Dritanin!

Të tjerët ja pritën:

— Urraaa!...

— Edhe një herëëë!...

— Urraaa!...

2.

Pas disa ditësh mua nuk po më vinte mirë për atë që kish ndodhur në oborrin e shkollës. Kristaqi vërtet qe treguar mburravec, po edhe unë s'kisha bërë mirë që kisha pranuar të rroksha, sidomos në një kohë kur po ndaheshim, kur nuk do të vinim si çdo ditë në shkollë, po do të shkonim andej-këndej për pushimet e verës. Më kujtohej sa më dëshpërim qe larguar ai. Kjo gjë më mundonte. Po ta takoja gjëkund, do t'i flisja patjetër. Ndofta do t'i thoshja edhe «më fall!».

Me këto mendime në kokë po shkoja në furrë për të blerë bukë. Kur, në radhë pashë Kristaqin. Ishte i fundit. Duhej të zija vënd pas tij. Iu afrova dhe e përshëndeta:

— Mirë dita!

Ai jo vetëm që nuk m'u përgjegj, po edhe më ktheu shpinën. Nuk e them dot sa u preka! Pas pak erdhi për të mbajtur radhën pranë meje një burrë i panjohur. Atë kohë Kristaqi u kthye papritur nga unë dhe më tha:

— Pse shite mënd atë ditë?

— Paske harruar, — iu përgjegja, — ti thoshe: «Unë di më shumë, unë».

— Mirë thosha. Pse, nuk është ashtu?

— Po ne s'jemi provuar ndonjë herë.

Burri i panjohur, që po na dëgjonte me vëmëndje, ndërhyri në bisedën tonë:

— T'ju provoj unë?

— Provona! — ja priti Kristaqi, duke tundur kokën. Dhe burri vazhdoi:

— Kush e gjen nga ju, sa bëjnë 120 dhe 773, shumëzuar për 2511, pa 432, edhe 1549, pa 9214 herë 3?

— Përmendësh? — pyetëm të dy me një gojë.

— Posi, përmendësh.

— Unë e... e gjeja, po... tani më është lodhur koka nga vapa, — mërmëriti Kristaqi.

— Po ti e gjen dot? — m'u kthye burri mua.

— Jo.

— E shikoni? Të dy s'qënkeni gjë, — tha ai. — prandaj s'kini përse të mburreni. Tani, hajt, të blejmë bukë, se na erdhi radha!

3.

Nuk e kuptoja si kaluan aq shpejt pushimet verore. Më dukej sikur Një shtatori kish vrapuar drejt nesh si rrathët tanë drejt shtëpisë së xha Kadriut, kur i lëshonim tatëpjetë rrukullimës nga bahçeja e Agimit. Oborri i shkollës atë mëngjes shushurinte si gjethe plepash, kur fryn erë e madhe. Të gjithë qemë mbledhur atje që në orën shtatë. Disa takohe-shin me njeri-tjetrin dhe fillonin, aty për aty,

ndonjë lodër, disa shikonin Pëllumbin tek rrotullohej në paralele, të tjerë bridhnin përçark mureve të shtëpive të djegura përkundrejt. Unë po kërkoja me sy Kristaqin. Nuk dija ç'më shtynte të takohesha me 'të. Mbase, nga që nuk e kisha parë asnjë herë, veç asaj dite në furrë; ose, nga që isha shumë i gëzuar dhe i mallëngjyer. Më në fund e gjeta. Po rrinte me pesë a gjashtë shokë, mbështetur pas murit të rrugës. Qe veshur me rroba të reja e me pantallona të gjata ngjyrë kafe. Bluzën e kish si të marinarëve, të kaltër me vija të bardha. Këpucët e zeza gjysma i ndrinin si pasqyrë. Kokën e kish qethur dhe faqet i kuqonin. Në dorë mbante një trëndafil. Iu afrova që t'i flisja, po ai bëri sikur nuk më pa dhe vazhdoi të qeshte me qyfyret e Lonit të Cacës. Atëhere u largova duke qortuar veten. Pse i ngjitesha prapa? Apo mos vallë më mungonin shokët? Apo që të kujtonte se do t'ja kisha nevojën? Bëra be se nuk do t'i afrohesha kurrë. Ai, po të donte, le të më fliste. I kisha dalë nga borxhi.

Ndërkohë shërbyesi i shkollës, xha Todi, doli në oborr dhe nisi t'i bjerë ziles. Dhe zilja ushtonte: «Tringi-ringi, tringi-ringi!..» Sa po më gëzonte ajo oshëtimë! Sa e ëmbël, sa e bukur po më dukej! Kisha tre muaj pa e dëgjuar, Çudi! Edhe xha Todi atë mëngjes po më ngjante shumë tërheqës, shumë i ri. Me njerën dorë